

Copyright foto

Bijeenkomst Vitale Varkens van VarkensNET

Geboortegewicht tikt zwaar door

Hoe kun je de technische resultaten in de vleesvarkenshouderij verbeteren? Daar draaide het om in de bijeenkomst Vitale Varkens van VarkensNET. Daarin werd onder meer duidelijk dat biggen met een hoog geboortegewicht ook als vleesvarken het beste presteren.

De deelnemers

In de vermeerdering zijn de afgelopen decenia forse stappen vooruit gezet. Twintig jaar geleden was 22, 23 gespeende biggen per zeug per jaar een mooi aantal; tegenwoordig is een aantal van 30 al lang geen uitzondering meer. Daarbij vergeleken boekt de vleesvarkenshouderij veel minder progressie. De technische resultaten zijn de laatste vijftien jaar nauwelijks verbeterd. Gemiddeld ligt de daggroei al jaren tegen de 850 gram en de voederconversie (VC) op 2.5, blijkt uit het in 2009 gepubliceerde rapport 'Op weg naar 1.000 gram groei' van Wageningen UR. Het onderzoeksprogramma Vitale Varkens onderzocht dit verder. Wat kunnen varkenshouders doen om de technische resultaten naar een hoger plan te tillen? Resultaten van dit onderzoek werden onlangs in Heerde met ongeveer vijftien varkenshouders gedeeld op een bijeenkomst georganiseerd door VarkensNET.

Geboortegewicht

De varkenshouders kregen diverse handvaten aangereikt vanuit het onderzoeksveld. Roos Vogelzang van het Topigs researchcentrum IPG presenteerde resultaten van een onderzoek naar de invloed van geboortegewicht en genetische aanleg (Topigs Profit Index, TPI). Daarbij werden biggen uit ouderdieren met een hoge en lage genetische aanleg en biggen met een hoog en een laag geboortegewicht met elkaar vergeleken. Niet geheel verrassend kwamen biggen met én een hoog geboortegewicht én een hoge TPI-index als beste uit de bus. Financieel leverden die gemiddeld 7,37 euro meer op dan biggen met een laag geboortegewicht en een lage TPI. Van dit verschil kwam 2,58 euro voor rekening van het geboortegewicht en 4,79 euro voor rekening van de genetische aanleg. Als je dus rekening zou houden met het geboortegewicht en de genetische aanleg van dieren, zou je gericht kunnen voeren; de zwaar geboren, hoog-TPI-biggen een luxer voer, en de lichte, laag-TPI-biggen minder luxe, betoogde Vogelzang. Dat leek de varkenshouders in de zaal nog niet direct heel praktisch werkbaar. Maar dat het geboortegewicht best een grote invloed

heeft op de technische resultaten, bood perspectief. „Dus als je via de zeugenvoeding het geboortegewicht omhoog brengt, verbeter je het resultaat”, begreep een varkenshouder. Onderzoekster varkensvoeding Carola van der Peet van Wageningen UR bevestigde dat. Tomen met een hoger geboortegewicht kennen doorgaans minder uitval en zijn bij spenen gemiddeld al ruim een kilo zwaarder. „Ja, maar wat kost dat”, wierp een andere varkenshouder tegen. „Als je er 20 euro extra aan voer in moet stoppen om het geboortegewicht omhoog te krijgen, wat schiet het dan op?”

Gezien de voordelen van een hoger geboortegewicht gaat fokkerijorganisatie Topigs nu de diverse onderdelen van het fokdoel anders inwegen, aldus Vogelzang: meer biggen per worp wordt iets lager ingewogen, een hoger geboortegewicht wordt iets meer ingewogen.

Voerproeven

Carola van der Peet ging in op diverse droogvoerproeven met Tempo-beren, borgen en zeugen. Daaruit bleek onder meer dat boren een stuk efficiënter groeien dan borgen, en dat het gebruik van exact dezelfde grondstoffen in het start-, tussen- en eindvoer niet beter is dan het gebruik van verschillende grondstoffen in die voeders. Ook kan het toevoegen van 10 procent extra aminozuren in het startvoer bij boren de resultaten verbeteren. „Maar in de praktijk is er al heel veel variatie in het gehalte aminozuren, dat loopt van 7,9 tot 9,3 gram lysine per EW in het startvoer. Dus kijk daar eerst naar”, adviseerde Van der Peet.

Een andere proef toonde aan dat wekelijks wisselen van samenstelling van voeders, nul komma nul effect heeft op de voeropname en groei. „Het vastzetten van de voersamenstelling heeft bij Tempo's dus zeker niet altijd nut”, concludeerde de onderzoekster drooggies.

Wat wel zinvol kan zijn, als je voert aan een lange trog, het voer vier keer daags verstrekken in plaats van drie keer daags. Dan gaan de technische resultaten absoluut omhoog. „Dat is een vrij simpele aanpassing waarmee je echt wat kunt bereiken”, aldus Van der Peet. Uit onderzoek bleek verder dat één ►

Copyright foto

Jaco Geurts

Scherpenzeel, 400 zeugen
gesloten:

**'Mindere biggen uit de toom
apart blik in doen'**

Copyright foto

Gerrit Boenink,

Zelhem, 5.000 vleesvarkens:

**'Moeten we wel blij zijn met
die extra biggen per zeug?'**

Copyright foto

Gerrit ter Haar

Geesteren (GD.), 400 zeugen,
3.000 vleesvarkens:

**'Dat het geboortegewicht
zoveel invloed heeft, wist ik
niet'**

Copyright foto

Ard Hoornenborg

Okkenbroek, 400 zeugen
gesloten:

**'In grote groepen vleesvarkens
zou zo'n doorloopweegschaal
ideaal zijn'**

Copyright foto

Bedrijfs optimalisatieplan

Een van de manieren om letterlijk vooruit te boeren in de (vlees)varkenshouderij, is het opstellen van een professioneel bedrijfs optimalisatieplan, adviseerde netwerkbegeleider en dierenarts Gerdien Kleijer. „Je moet er tijd in steken maar het loont”, garandeert ze.

Het begint met voor jezelf analyseren waar de verbeterpunten liggen, en vervolgens haalbare en concrete doelstellingen formuleren. „Vaak zijn het open deuren, maar de kracht van zo'n plan is dat je dan eens daadwerkelijk door die open deuren heen gaat stappen”, zegt Kleijer. Het werkt het beste als er concrete afspraken worden gemaakt wie binnen het bedrijf verantwoordelijk wordt gemaakt voor een bepaald onderdeel van het plan. „En begin niet meteen aan allerlei knoppen tegelijk te draaien, maar pak één of twee dingen per keer aan.”

Volgens Kleijer is het verstandig om een dergelijk plan op te stellen in samenwerking met de voeradviseur, de dierenarts en bijvoorbeeld de economische bedrijfsadviseur. Dat brengt de verschillende adviseurs op één lijn, waardoor je voorkomt dat de ene A roept en de ander B. „Want als je van verschillende kanten verschillende adviezen krijgt, blijf je doen wat je altijd al deed, en dan verandert er per saldo dus niets.”

veterinaire behandeling in de vleesvarkensperiode aan het einde van de rit zo 20 tot 30 gram daggroei kan schelen. En dat is te vertalen in een euro minder per vleesvarken.

Wegen is weten

Goed weten hoe je varkens het doen, is natuurlijk cruciaal. Je moet grip hebben op de resultaten om ze te kunnen verbeteren.

„Varkenshouders willen graag een instrument om nog tijdens de ronde te kunnen bijsturen”, aldus Nienke Dirx van het VIC. In Sterksel is daarom gekeken naar diverse manieren om varkens tijdens de vleesperiode te kunnen wegen. Zo is een hok op weegstaven beproefd. Dat bleek echter niet praktisch – wekelijks moesten de varkens er even uit om het systeem weer te kalibreren – en met bijna 10.000 euro ook vrij prijzig.

Het camerasysteem van Fancom, dat van bovenaf opnames maakt van vretende varkens aan het voerstation en op basis daarvan het gewicht berekent, is praktischer en met 1.500 euro een stuk goedkoper. Nadeel: het systeem heeft moeite met Piëtrainsachtige varkens met veel zwarte vlekken; daar gaat het scannen van de omtrek mis.

Een derde systeem dat is getest, is een doorloopweegschaal. Deze PigScale kost ruim 3.100 euro, is qua metingen vrij betrouwbaar en eventueel te gebruiken om slachtrijpe varkens te selecteren.

Het doel van dit onderzoek was het ontwikkelen van een 'cockpit', waarin de gegevens van de computergestuurde voerinstallatie (voerverstrekking) real-time kunnen worden

gekoppeld aan de gerealiseerde groei. Dit biedt doorlopend inzicht in de voederconversie. Je kunt bijvoorbeeld zien of er dips optreden bij de voergang van de ene op de andere soort brij of droogvoer, aldus Dirx. De cockpit is samen met Arovision ontwikkeld en sinds kort beschikbaar.

Kleine biggen

Tijdens de warme maaltijd praten een paar varkenshouders na over de diverse presentaties. „Dat het geboortegewicht zoveel invloed heeft, dat wist ik niet”, vertelt Gerrit ter Haar. Hij heeft in het Overijsselse Geesteren een bedrijf met 400 zeugen en 3.000 vleesvarkens. „Maar in de vleesvarkensperiode haal je die er inderdaad wel uit”, erkent hij. „Diegenen die als big achterbleven, dat zie je wel terug.”

„Een vermeerderaar zou dat best mogen doorgeven aan de vleesvarkenshouder, welke biggen de kleinsten zijn uit de toom. Geef bijvoorbeeld de mindere biggen uit de toom bij het spenen een apart blik, dan kan men daar rekening mee houden”, suggereert vermeerderaar Jaco Geurts uit het Gelderse Scherpenzeel.

Gerrit Boenink heeft in Zelhem in de Achterhoek een bedrijf met 5.000 vleesvarkens. „Als vleesvarkenshouder vraag ik me daarom wel eens af of we blij moeten zijn met de extra biggen die de zeugen tegenwoordig leveren”, zegt hij. „Bij 30 biggen heb je er toch meer kleintjes bij dan wanneer je 25 per jaar draait.” „Nou, volgens mij blijft het percentage kleine biggen wel ongeveer gelijk, of

de tomen nu groter of kleiner zijn”, werpt Ard Hoornenborg tegen. Hij heeft in Okkenbroek een gesloten bedrijf met 400 zeugen. „Maar gemiddeld is het wel zo: hoe groter de toom, des te lichter de biggen. Gelukkig letten de fokkerijorganisaties tegenwoordig meer op de vleesvarkens kwaliteiten dan vroeger, toen vooral het aantal levendgeboren biggen telde.”

Geurts' ervaring als vermeerderaar (400 zeugen) is ook dat er tussen de rassen verschil zit in de vitaliteit van de biggen: „een Piëtrain geeft het eerder op dan een Tempo.”

Wat dat betreft hadden in de voerproeven voor de volledigheid óók Piëtrains moeten meedraaien, vinden de varkenshouders. Bij Tempo's maakt het wellicht niks uit of de grondstoffen wisselen van samenstelling, maar Piëtrains zijn daar veel gevoeliger voor, is hun ervaring.

Zo'n 'cockpit', om direct inzicht te hebben in voerverstrekking en groei, lijkt de varkenshouders heel nuttig. „Maar het nadeel van die weegsystemen is: je weegt maar één hok”, zegt Ter Haar. „Dan zou ik eerder kiezen voor een camera, die kun je nog verhangen.”

Hoornenborg beaamt dat. „Grote aantallen wegen in de hokken valt tegen. Wij pakken om de drie, vier weken één hok dat we wegen, met een weegplateau in de gang. Als je varkens had in grote groepen van zo'n driehonderd dieren, dan zou zo'n doorloopweegschaal wel ideaal zijn.” ■

 Reageren?
redactie@pigbusiness.nl